

филелинизъмъ въ едно време, когато поетитѣ Ламартинъ, Шилеръ, Гете и др. възкръсяваха въ творенията си старогръцкия миръ, а Байронъ умираше въ Мисолунги; следъ като бѣ помагалъ на доброволци въ гръцкото въстание (1821 г.) и бѣ заемалъ видно мѣсто въ гръцката колония въ Одеса, като членъ на настоятелството на тамошното гръцко училище, — сега възжелава да се отплати за това свое заблуждение и да пожертвува всичкото си духовно и материално богатство за благого на намѣрения свой народъ.

А имало е у Априлова заложби, не сж му липсвали и условия за една такава дейность: следъ като свършва гръцкото училище въ Москва, дето въ 1800 г. бѣ заведенъ отъ брата си, и гимназията въ Брашовъ въ 1807 г., а после следва въ Виена по медицина и поради недоброто си здраве прекъсва наукитѣ си и залавя съ брата си търговия, — той спечелва добро състояние и живѣе въ Одеса отъ своята рента, богатъ още и съ знанието на гръцки, латински, руски, френски, нѣмски и др. езици. Желанието му да бжде полезенъ на своя народъ го кара да работи денонощно. Силата на духа побеждава болестъта въ изпълненитѣ му съ нова любовъ гърди. Той бърза да изпревари смъртъта съ дѣла на попрището на българската книжнина и просвѣта, та да остави свѣтълъ примѣръ за назидание на потомството. Една благородна амбиция го поставя на предно мѣсто въ духовния животъ на българитѣ презъ четиридесеттѣ години на миналия вѣкъ, които сж твърде плодотворни както за него, така и за епохата на българското възраждане. Въ Одеса, важенъ центъръ на българската емиграция по онова време, дето сж събрани въ учебнитѣ заведения бждещи просвѣтители и книжовници, като: Найдень Геровъ, Ел. Мутева, Зах. Княжески, Д. П. Чинтуловъ и др., той държи лоста на новобългарското културно строителство дори до смъртъта си.

Основаването на Габровското училище съставя началото на народополезната дейность на Априлова. Идеята за едно училище въ „родината“ му Габрово, уредено „по примѣра на европейскитѣ, дето да се начене преподаването по методата на взаимното обучение“, възниква у него тутакси следъ завръщането му отъ Цариградъ въ 1831 г. Въ 1832 г. той направя първата решителна стѣпка къмъ осъществяване